

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Caput Tertium. De Cellis Fratrum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Tertio constituo, quod licet ad novos erigendos Conventus officia ex vi juris, Generalis, vel Provincialis auctoritas, tamen novam Provinciam erigere, & fundare, vel erectam dividere, aut unam Provinciam alteri subicere, sine licentia Papae, Praelati Regulares non possunt. Ratio huius est, quia cum de similibus idem servandum sit, sicut, quod prohibitio, quae facta est a jure, ne fiat nova constitutio Sedis Episcopalis, nec ejus divisio, nec subiectio abque facultate Papae, ut patet ex *Cap. Felix, 16. q. 1. & Cap. locorum* de consecratione d. 1. & tradit Sylvest. verbo (*casus*) casu 9. & 10. accommodari debeat. & extendi ad erectionem, divisionem, & unionem Provinciarum Religiosorum. In qua re consulenda sunt propria uniuscujusque Ordinis privilegia.

Quarto & ultimo circa deletionem monasteriorum dicendum est, attento juris rigore, non posse Praelatos Ordinum Mendicantium deletere Conventus, jam in suo Ordine erectos sine licen-

tia Papae. Ita expressè habetur dicto *Cap. unico de excessibus praelatorum in 6.* Habent tamen Mendicantes à summis Pontificibus impetrata privilegia, ut absque nova licentia Sedis Apostolicae, possint proprias domus, cum expedire viderint, derelinquere. Sic *Sixtus IV.* concessit Generali Minorum, ut haberet in *Côpendio*, verbo (*adificare*), & *Sixtus V.* nostrae Reformationi, ut ea loca, quae Fratris suis minus commoda esse cognovit, possit dimittere in manibus Ordinatorum, illa licet deleterendo, prout eis visum fuerit expedire.

Ubi nota Provinciales, imò nec totam Provinciam sine licentia praedicti Generalis id posse facere; alias incurreret Excommunicationem contra Religiosos, propriorum locorum desertores laram, cujus meminit Sylvester verbo (*casus*) casu 8. & verbo (*excommunicatio*) §. 20. Et hæc de deletionem, translationem, ac erectionem locorum dicta sufficiant.

rium aliquod deferendum est, planius exponit jam citato loco, noit. Andreas punct. 4. §. 4.

Cap. Felix. 16. q. 1. cap. locorum de consecrat. di. 1. Quare nam observanda sint, quando monaste

Camaldulen. Constit. Et Carthus. cap. 14. Reg. Monach. c. 2. in valla Relig. reg. familia statutum

CAPUT TERTIUM.

De Cellis Fratrum.

TEXTVS.

PRÆTEREA juxta situm loci, quem inhabitare proposueritis, singuli vestrum singulas habeant cellulas separatas, sicut per dispositionem Prioris ipsius, & de assensu aliorum Fratrum eadem cellulae cuique fuerint assignatae.

GLOSSA III.

Præcedenti capite postquam à Regula desito loci recipiendi dictum est, jam ab hoc Cap. de dispositione, & forma Conventus incipit agere, Circa quod duo in illo connotantur, sive præcipiuntur. Alterum est, ut Eremitarum cellulae adinvicem separentur, ut unusquisque sibi designatam singulariter inhabitaret: alterum vero, ut hæc cellulae unicuique de Prioris, & aliorum Fratrum consensu designentur.

Circa primam hujus Capituli partem recollendum est, quod olim, ut ex ijs, quæ in Regulae introductione adducebamur constat, Religiosorum habitacula potius eremiticam, quam cœnobiticam conversationem, imitabantur: & sic ad illius vitæ & conversationis normam Fratrum tabernacula edificabantur. Quare tunc non intra cœnobij claustra Religiosi coninebantur, sed intra alicujus magni spatij terminos, distinctas, ac separatas cellulas, sub unius tamen Prioris obedientia incolebant. Et sic sensus prioris partis hujus capituli patet, dum inquit: *Præterea juxta situm loci, quem inhabitare proposueritis, singuli vestrum singulas habeant cellulas separatas.* Hoc est, ut secundum capacitatem loci cellulae distent inter se. Vel sensus sit: *juxta situm loci, id est, pro loco, quem inhabitare proposueritis, & non longè ab eo* (ut antea sic i solebat), cellulae adinvicem separentur, & solitarie, sive sigillatim ab unoquoque habitentur.

Notandum præterea est, quod non solum præcipit Regula, singulos singulas habere cellulas, sicut nunc inter nos, & in multis alijs Religiosis servatur: sed addit, separatas, ita, ut & unusquisque solus in cellula vivat, & insuper cellulae quoque aliqua distantia loci ab altera separetur, ut nunc in nostris eremi domibus, & apud Camaldulenses consuetudine & usu receptum est.

Hujus igitur statuti eam rationem veram & fundamentalem reddimus, quia, cum ferè omnis nostra institutio ad contemplationem dirigatur, & tendat: ea media, quæ ad hoc propositum magis conferunt, à Regula commendantur. Medium autem potissimum est solitudinis quies, quæ in nullo alio, quàm in separatione ab aliorum cohabitatione, & consortio, sita est. Et præterquam quod ratio id manifestat, & ex his, quæ in superioribus tradidimus convincitur, id expressè de nostra Regula tractans tradit noster Waldensis de Sacramentalibus tit. 9. Cap. 76. In Carmelitarum (inquit) Regula singuli habent cellulas separatas. Hoc autem ornatum est propter orationes clandestinas. Unde in Epistola ad Eustochium de monachorum conversatione loquens Hieronymus, sic ait: *Et quia nocte, extra orationes publicas, in suo cubili unusquisque vigilat, circumvent cellulas singulorum, & aere posita, quid faciant diligenter explorant. Antiquior igitur usus hoc habet in usu, quod habet modo, juxta quem habuit Christus in usu, solus orare, ut ex illo Matthei constat, ubi discipulis secessit solus orare, in quem locum Chrysostomus Homil. 83. ad populum: Hoc enim (ait) faciebat, erudiens nos in orationibus quietem construere nobismetipsis in solitudine multa. Hucusque Waldensis.*

Ex hac igitur prima capituli parte duo inferenda sunt: alterum, ut omnes solitarie absque ulla societate in designata sibi cellula habitent: alterum vero, cellulas adinvicem separatas, & loco distantes construendas esse: ita, ut cellulae quoque solitariae & singulares sint ad eam normam, & modum, quem Camaldulenses servare diximus.

Quæret tamen aliquis, quæ sit causa, cur nos hunc Regulae articulum ad unguem, non servemus? Respondetur, id ita fortè contingere, quia forsitan in hac parte (imò & id valde probabiliter apparet) antiquitus correctæ Regulae fuit. Et licet id nobis expresso testimonio non constet: ex eo tamen

de eremitica vita reperitur. De assensu fratrum requirendo Basil. & Bened. ut in c. præced.

Cur non observetur hoc tempore, hic Regulae articulus

men conjici potest, quod quando ab Eugenio 17. hæc Regula fuit mitigata, inter alia, quæ summus Ecclesiæ Pastor tunc temperavit, illud potissimum fuit, ut Fratres extra suas cellulas per monasterij claustra deambulare liberè possent. Ex quo non obscurè infertur, jam tunc antiquam illam Eremitarum vivendi normam ad communem cœnobiticam, sive claustralem vitam redactam fuisse.

Circa secundam verò hujus capitis partem, nempe, quod Prior de aliorum Fratrum assensu unicuique suam cellulam designet, maximè, expendendum est, quanta cura & studio Majores nostri ea, quæ spirituales Fratrum & Religionis profectum concernebant, soliti sint examinare, ut in una cellula assignanda, non solum prioris, sed & aliorum Fratrum assensus expectaretur. Quod non sine admirabili & divino illorum Seniorum consilio factum esse existimemus. Sciebant enim ipsi, quantum ex sinistra vicinitate aut contortio detrimenti unicuique, etiam optimo Athletæ, provenire poterat. Et ideo inspecta unicuiqueque complexione, ac spiritali profectu, aliisque pensatis circumstantijs, (quod maturius sit multorum, quam unius consilio,) cuique cellula propria arbitrio tam Prioris quam Fratrum designabatur. Et insuper hoc ea causa fuisse sancimus credamus, ut inspectis ætatibus & necessitatibus, junioribus & inferioribus commodior cellula concederetur. Obiter tamen sciendum est, quod cum jam hic separatim vivendi modus cellaretur, etiam cesset hoc Regulæ decretum, saltem quantum ad illam partem, quod Prior in concedendis cellulis teneatur aliorum consensum requirere.

Cur in Reg. Fratrum habitatio non cella penuncietur? Ultimo tandem circa hoc cap. illud occurrit addendum, in Regula nostra tam in hoc cap. quam in alijs, dum habitations Fratrum mentio fit, eam *cellularum* potius, quam *cellarum* nomine appellari: ut insinuetur, habitacula arcta & stricta, parum exulta & expolita, & ex consequenti paupertima ac simplicissima fuisse, & demum talis

conditionis, ut non *cella* nomen, sed *cellule* tantum sibi possent vindicare. Hujus enim aliusvis Regule professoribus non congrue sumptuosa, aut magnifica domorum, aut cellularum constructio, nostro quæ paupertatis, humilitatis, ac simpliciteris instituto minime convenire dignoscitur. Nam ædificiorum superfluitatem nobis representat, & reprehendit Bernar. in *Epistola ad Fratres de monte Dei*, quod Paleonydorus noscitur docuit, epistolam illam Divi Bernardi ad *Fratres de monte Dei*, fuisse ad Carmelitas, qui tunc eo in monte debebant, rescriptam; quamvis contrarium verius existimem: constat enim ex ipso epistolæ contextu, eam ad Carthusienses, quibus tunc familiariter utebatur Bernardus fuisse missam. Ergo nostri Ordinis Fratres, sive alijs quibusvis nulla sit: ejus tamen doctrina Religiosis omnibus quadrat. Jam (inquit ille) *de arte alieno subintravit sumptuosa, & quantum pudor fuit, ambitiosa cellularum edificatio: & abjecta sancta simplicitate, & rusticitate, quasi religiosus quosdam nobis creatas habitations honestates, dimissam nobis à Patribus nostri jure hereditario formam paupertatis, & sancta simplicitatis speciem, & verum decorem DEI alienantes ad nobis &c.* Et paucis interjectis, ubi admonet, ut unusquisque sibi propriam cellulam ædificet, addit: *Ergo obsecro in peregrinatione hujus sæculi, in militia hac super terram, ædificemus non domos ad habitandum, sed tabernacula ad deserendum, ut ipse eisdem vocandi & migraturi in patriam. Et mita: Credite Communes Fratres, quia pulchritudines ista, & forentes honestates, cum virile propositum intravit, & masculinum animum effeminant. Idcirco Patres nostri in Ægypto & Thebatide, sancta hujus vite ardentissimi amulatores, in solitudinibus degentes sibi cellulas ædificabant, in quibus recti tantummodo, & circumsepti à turbine & pluvia subsistant. Hæc Bernar. Quibus antiquorum monachorum habitacula, cellulas appellat, & eorum paupertatem demonstrat. Plura alia his addici possent, quæ nos latius in *Tractatu Paupertatis* addidimus.*

CAPUT QUARTUM.

De communi refectioe.

TEXTVS.

Ita tamen, quod in communi Refectorio ea, quæ vobis erogata fuerint, communiter aliquam lectionem sacra scriptura audiendo, ubi commode poterit observari, sumatis. Nec liceat alicui Fratrum (nisi de licentia Prioris, qui pro tempore fuerit) deputatum sibi locum mutare, vel cum alio permutare.

GLOSSA IV.

Hæc Regule pars, sive articulus uno contextu eum præcedenti legendus est; illi enim annexitur, & jungitur: & ita ejus interpretatio ex antecedenti, ut vidimus, singulos Fratres singulas habere cellulas præceptum etat: hæc tamen distincta cellularum habitatio ita statuitur, ut ad commune Refectorium omnes simul convenire teocantur. Unde verba posita in initio hujus capitis, scilicet, *Ita tamen, quod in communi Refectorio, usque sumatis,* legenda sunt per modum Parenthesis: & suble-

quentia verba, nempe, *Nec liceat alicui Fratrum &c.* continuanda sunt cum ultimis verbis præteriti capitis. Et sic sensus utriusque capitis erit, quod Religiosi, sicut per assensum Prioris eis fuerint cellulæ assignatæ, singulariter separatim inhabitent cellulas: (ita tamen, quod in communi refectorio omnes jungantur:) nec alicui liceat (sine ejusdem Prioris placito) deputatam sibi mutare vel permutare mansionem. Quo præmissis fundamentis, ad majorem hujus Capitis explanationem accedamus.

Ita tamen, quod in communi Refectorio, ea, quæ vobis erogata fuerint, communiter sumatis. Olim in Regula

De comm. Re-
fect. Aug.
c. 8. R. G.
Bined. c.
39. 40. &
41.
Pachon
in Regul.
sibi ab Au-
gustino tra-
dita num.
11. usque
ad 18.
& Reg. so-
licitat. 3. p.
consist. c. 1.
n. 5.
Regul.
monachor

c. 2. Mo-
nachor.
c. 35.
Statut.
Carth. c.
c. 9. Di-
st. in
mensa
concordat
Aug. 4. l.
& Bernar.
c. 38.
Basil. in
brevier.
Reg. 180.
& Reg.
facit.
ut sup.
Reg. Mo-
nachor.
rum. c. 37

Plura S.
PP. affe-
ta hoc
confir-
mantia
produ-
cunt h
loco n
Franci
in suis